

Täysistunto

Keskiviikko 13.6.2018 klo 14.00—17.50

7. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2017

Kertomus K 7/2018 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 6/2018 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 6/2018 vp.

Keskustelu

17.19 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin käsitellä vielä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön lisäksi myös kulunutta vuotta Pohjoismaiden neuvostossa ja sen toimintaa. Koska osallistujajoukko ei perinteisesti ole suuren suuri ollut näissä palautekeskusteluissa, niin nyt, kun itselläni oli mahdollisuus osallistua tähän keskusteluun, ajattelin muutaman sanan sanoa myös menneestä vuodesta vielä.

Pohjoismainen yhteistyö on käsittääkseni meidän koko kansainvälisen yhteistyön keskus ja sen tärkein osio. Se on meille kaikista läheisin. Meillä on pitkät perinteet siihen, ja mielestäni me hyödynnämme sitä aivan liian vähän. Ehkäpä kunnianhimon tasoa pohjoismaisessa yhteistyössä voisi nostaa. Ajatellaan ehkä, että se toimii itse itsessään vahvojen instituutioiden kautta, mutta kyllä myös pohjoismaisten asioiden edistäminen vaatii parlamentaarikkojen ja poliitikkojen kunnianhimoista yhteistyötä. Ylipäänsä sen ehkä huomaa paitsi siitä, ketkä ovat lähettämässä tätä raporttia valiokuntaan, ehkä myös siitä, ketkä ovat sitten täällä käsittelemässä sitä toistamiseen.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta on pieni ja aktiivinen, mutta joukko voisi ehdottomasti olla myös laajempi. Jos ajatellaan sitä, miten keskeisiä kysymyksiä pohjoismaisessa yhteistyössä käsitellään, liittyvät ne ennen kaikkea vaikkapa rajaesteisiin. Suomella on hyvä ja pitkä perinne vaikkapa rajaestetoimikunnan osalta. Me olemme yrittäneet Pohjoismaiden neuvostossa levittää sitä myös muille maille. Toivottavasti se onnistuu. Sitä tullaan käsittelemään myös tulevaisuudessa istunnoissa. Ja samalla lailla Suomella olisi ehkä opittavaa rajaesteneuvonnasta, miten se on vaikka Norjan ja Ruotsin välillä ja toisaalta Tanskan vastaisella rajalla hoidettu. Suomessa sekä Ruotsin että Norjan vastaista rajaa, molempia, hoitavat ainoastaan yhdet henkilöt.

Rajaestefoorumi kuitenkin toimii mielestäni hyvin, ja siellä järjestelmällisesti saadaan purettua näitä rajaesteitä, joita edelleenkin on siis useita kymmeniä ja jatkuvasti tuntuu myös syntyvän uusiakin, vaikka koko ajan niitä saadaan myös sieltä pois otettua. Olisi erittäin tärkeää, että eduskunnassa lainsäädäntötyössä jo katsottaisiin läpi, tai hallituksen esitysvaiheessa ministeriöt katsoisivat mielellään jo läpi sen, että eihän tämä uusi lakiesitys nyt vain aiheuta minkäänlaisia uusia rajaesteitä, koska muuten ne tulevat sitten byrokra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2018 vp

tian kautta meidän pöydällemme Pohjoismaiden neuvostoon. Siinäkin ei oikein mieltä ole. Mielestäni riippuu varsin paljon ministeriöstä ja sen johdossa olevasta ministeristä, kuinka paljon poliittista aktiivisuutta pohjoismaiseen yhteistyöhön ja vaikkapa rajaesteiden purkamiseen laitetaan.

Muutamana hallinnonalana nostan esille vaikkapa energiayhteistyön, ympäristöyhteistyön, liikenneyhteistyön, joissa keskustan ministerit ovat olleet erittäin aktiivisia, ja sieltä on saatu erittäin hyviä tuloksia. Se, että pohjoiset rautatieverkot saadaan nyt eurooppalaiseen ydinkäytävään, TEN-T-verkkoon, on erittäin merkittävä asia meille paitsi elinkeinopoliittisesti myös infran kannalta. Viime vuonna julkaistiin Jorma Ollilan raportti energiayhteistyöstä. Valitettavaa oli, että raportistakin välittyi se kuva, että kuitenkin myös Pohjoismaat kilpailevat keskenään joissakin energiapolitiikan kysymyksissä, vaikka pitäisi miettiä Pohjoismaita yhtenä osana globaalissa energiapolitiikassa, jossa me voisimme olla erittäin edistyksellisiä.

Lisäksi haluan tähän loppuun todeta vielä muutamista aloitteista, joita on käsitelty Pohjoismaiden neuvostossa. Sähköinen tunnistautuminen on ollut yksi keskiryhmien aloitteista. On hyvä, että se meni eteenpäin ja läpi ja sitä nyt sitten valtionhallinnossakin pohditaan, kuinka se saataisiin toimeenpantua. Pohjoismaissa kaikissa on jo olemassa erittäin vahva henkilöturvatus-, sosiaaliturvatunnusjärjestelmä — niiden pitäisi olla vastaavia muodoltaan eri Pohjoismaissa. Tämä helpottaisi ihmisten arkipäivän askareita, niin asunnon vuokrausta kuin koulupaikan hakemista tai työpaikan saamista.

Lisäksi yksi asia, joka varmasti nousee syksyllä Oslon istunnossa esille, liittyy Pohjoismaiden neuvoston kielikysymykseen ja siihen byrokratiaan, mitkä kaikki kielet käännetään millekin kaikille kielille. Islanti ja Suomi ovat tehneet siinä hyvää yhteistyötä, että me olisimme samassa asemassa myös muiden skandinaavisten kielten kanssa, vaikka meidän kielitieteellinen historiamme vähän erilainen onkin. Toivottavasti se saadaan rakentavasti ratkaistua syksyn istunnossa.

Toivottavasti pohjoismaisen yhteistyön kasvun mahdollisuudet ymmärrettäisiin paitsi kansallisesti tässä talossa myös muissa parlamenteissa, koska niistä ei ole kyllä hyödynnetty vielä kuin pienen pienen murunen.

17.25 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pohjoismaiden neuvoston työskentely on mielestäni arvokasta työtä. Moni on käyttänyt siitä eri yhteyksissä, sanoisinko, hieman arvelevia puheenvuoroja, että onko se nyt niin tärkeää, että järjestetään tällainen foorumi, ja mitä ovat sen aikaansaannokset sitten niissä kokouksissa, mitä se vuosittain järjestää. Mielestäni Pohjoismaiden yhteistyö on äärimmäisen tärkeää, ja pidän tätä menettelyä, jolla tätä yhteistyötä ylläpidetään, erittäin tärkeänä.

Pohjoismaat ovat nimittäin koko maailman mittapuussa katsottuna alue, missä vallitsee vahva demokratia. Ne ovat länsimaisia, avoimia valtioita kaikki, ja ihmisoikeuksia kunnioitetaan. Niissä kaikissa on vapaat vaalit tietenkin, oikeusjärjestelmä toimii ja niin edelleen. Meillä on valtava määrä yhdistäviä tekijöitä, ja yhteistyö on ollut vuosikymmenten ja vuosisatojen aikana tiivistä näiden alueiden välillä. Eli pohja sille, että yhteistyö olisi vieläkin parempaa, on erittäin hyvä.

Tämä epävarma aika, mitä parhaillaan elämme, on mielestäni syy siihen, että yhteistyötä pitäisi edelleen tiivistää. Ovathan jotkut poliitikot joskus esittäneet, että perustettaisiin yhteinen Pohjola-Norden, en sano liittovaltio mutta tämmöinen tiiviimpi yhteistyöelin, jolla olisi selkeitä yhteistoimintaan pyrkiviä menettelytapoja ja päätöksentekotapoja. Ehkä se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2018 vp

ei ole enää tätä päivää, kun ollaan Euroopan unionin jäseniä, mutta kuitenkin tämän yhteistyön Pohjoismaissa pitää parantua. Nimittäin tuo Itämeren tilanne, mitä olemme viimeisten parin vuoden aikana havainneet Krimin tapahtumien jälkeen, taikka sitten pohjoisten alueiden tärkeys esimerkiksi elinkeinojen kehittämisen kannalta taikka sitten se, mitä tapahtuu tuolla pohjoisilla alueilla sotilaspoliittisesti, ovat sellaisia asioita, joiden takia on tärkeää se, että pystyisimme Pohjoismaina esiintymään yhteisessä rintamassa — ymmärtäen toki sen, että Nato-maita eivät kaikki Pohjoismaat ole. Norja on sellainen Nato-maa, jolle pohjoinen alue on äärimmäisen tärkeä jo pelkästään heidän öljy- ja kaasuvarojensa takia. Tässä pohjoisessa yhteistyössä meidän pitäisi esimerkiksi liikenteellisesti pyrkiä yhä tiiviimpään yhteistyöhön, koska siellä olisi saavutettavissa aivan merkittäviä taloudellisia hyötyjä kaikille jäsenmaille.

Toivonkin, että tämä pohjoismainen yhteistyö tästä tiivistyy ja paranee, vaikka se joskus varmaan on ollut vähän puisevaakin, ainakin mitä muutamien tässä työssä mukana olevien edustajien puheenvuoroja olen kuullut, mutta siitä huolimatta, kuten muuan viisas kansanedustaja sanoi, on se parempi, että kansakunnat keskustelevat keskenään vaikka tylysissä kokouksissa kuin että ne tekisivät jotain muuta hulvatonta, josta olisi sitten vahinkoa kansainvälisestikin. Eli pohjoismaista yhteistyötä kannatan ja toivon, että se lähivuosina ei kuin paranee ja menestyy.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 7/2018 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.